

การบริหารจัดการชั้นเรียน Classroom Management

ศิริวรรณ วณิชวัฒนวรชัย*

บทคัดย่อ

การบริหารจัดการชั้นเรียนคือการทำให้บรรยากาศในห้องเรียนเอื้อต่อการเรียนรู้มากที่สุด บรรยากาศในห้องเรียนมีส่วนสำคัญในการส่งเสริมความสนใจใคร่เรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนเรียนรู้อย่างกระตือรือร้น (Active Learning) ชั้นเรียนที่มีบรรยากาศเต็มไปด้วยความอบอุ่น ความเห็นอกเห็นใจและความเอื้ออาทร ความเผื่อแผ่ที่มีต่อกันย่อมเป็นแรงจูงใจที่กระตุ้นให้ผู้เรียนรักการเรียนรู้มากขึ้น รักการอยู่ร่วมกันในห้องเรียน และยังเป็นการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม ความประพฤติอันดีงามให้แก่ผู้เรียนอีกทางหนึ่งด้วย กระบวนการเรียนรู้คือการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ความคิด บุคคลสามารถเรียนรู้ได้ดีจากการได้ยิน การสัมผัส การอ่าน การใช้เทคโนโลยี การเรียนรู้ของผู้เรียนเกิดขึ้นในห้องเรียน การซักถาม การมีปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน ผู้สอนจึงต้องเป็นผู้สร้างบรรยากาศที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ โดยกำหนดเงื่อนไขและสถานการณ์ต่าง ๆ ร่วมกับผู้เรียน เช่น การกำหนดระเบียบวินัย กฎเกณฑ์การอยู่ร่วมกัน ความเป็นระเบียบเรียบร้อยของห้องเรียน สภาพแวดล้อมในห้องเรียน เป็นต้น เพื่อพัฒนาผู้เรียนทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพต่อไป

Abstract

Classroom management is about making the classroom atmosphere more conducive to learning. Classroom atmosphere contributes to the interest of learners, classes are warm atmosphere compassion and generosity, the generosity of each other is an incentive to encourage students to love more, love to live together in the classroom and also cultivate moral virtue. Good behavior to the other students. The learning process is a change of mindset. People can learn well from hearing, touch, reading, using technology. The learning of learners takes place in the classroom. Instructor must create a climate that is conducive to learning such as conditions and circumstances with students like discipline rules of coexistence tidy of the classroom In order to develop students in the physical, emotional, social and intellectual fields, they must be qualified.

* ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ภาควิชาหลักสูตรและวิธีสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

บทนำ

ปัญหาหนึ่งของครูที่ดูเป็นความยากลำบากมากกว่าการจัดการเรียนการสอน คือ การควบคุมดูแลนักเรียนให้อยู่ในระเบียบวินัยและตั้งใจเรียน ซึ่งพบว่าครูส่วนใหญ่ต้องการให้นักเรียนอยู่ในระเบียบวินัยอย่างเคร่งครัด ซึ่งเป็นแนวทางที่ไม่สอดคล้องกับการจัดการเรียนรู้ในปัจจุบันที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน มีความกระตือรือร้นในการเรียน มีใจจดจ่อกับสิ่งที่ทำ การที่ครูจะจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมอย่าง Active นั้น กิจกรรมจะต้องมีลักษณะที่ ช่วยให้ผู้เรียนกระตือรือร้นในการเรียน ได้ปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ มีใจที่จดจ่อผูกพันกับสิ่งที่ทำเพื่อก่อให้เกิดการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง ดังนั้นการบริหารจัดการชั้นเรียน ตลอดจนการสร้างบรรยากาศที่กระตุ้นส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้หรือสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองจึงเป็นสิ่งที่ครูมืออาชีพต้องให้ความสำคัญ และจะต้องสามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การบริหารจัดการชั้นเรียน โดยส่วนใหญ่จะเข้าใจว่า คือการจัดสภาพของห้องเรียนทางด้านกายภาพหรือการตกแต่งห้องเรียนด้วยวัสดุตกแต่งเพื่อเป็นการจูงใจนักเรียนให้มีความสนใจและตั้งใจเรียน นั้นเป็นเพียงส่วนหนึ่งของการจัดการชั้นเรียนเท่านั้น หากแต่จะต้องมีการสร้างสรรค์และเอาใจใส่สภาพบรรยากาศในห้องเรียนด้วย ครูจึงต้องสร้างและส่งเสริมกระบวนการเรียนการสอน กระตุ้นความสนใจใฝ่รู้ในการเรียน สร้างระเบียบวินัยให้กับผู้เรียน อีกทั้งต้องคงสภาพสิ่งแวดล้อมเหล่านี้เพื่อช่วยให้นักเรียนในชั้นเรียนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลแก่ผู้เรียนอย่างยั่งยืน

การบริหารจัดการชั้นเรียนจึงมีความหมายกว้างนับตั้งแต่การจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพในห้องเรียน การจัดการกับพฤติกรรมที่เป็นปัญหาของผู้เรียน การสร้างวินัยในชั้นเรียน ตลอดจนการสร้างแรงจูงใจในการเรียนเพื่อให้นักเรียนสามารถเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ความหมายการบริหารจัดการชั้นเรียน

ความหมายของการบริหารจัดการชั้นเรียน มีนักการศึกษาได้นำเสนอไว้หลายท่าน ดังนี้ Hall (2004) ได้ให้ความหมายของการบริหารจัดการชั้นเรียน ว่าหมายถึง พฤติกรรมการสอนที่ครูสร้างและคงสภาพเงื่อนไขของการเรียนรู้เพื่อช่วยให้นักเรียนการสอนมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลขั้นในชั้นเรียนซึ่งถือเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ การบริหารจัดการชั้นเรียนที่ดีนั้นเป็นกระบวนการที่ดำเนินไปอย่างต่อเนื่องและคงสภาพเช่นนี้ไปเรื่อยๆ โดยสร้างแรงจูงใจในการเรียนรู้ การให้ผลย้อนกลับและการจัดการที่เกี่ยวกับการทำงานของนักเรียน ความพยายามของครูที่มีประสิทธิภาพนั้นหมายรวมถึงการที่ครูเป็นผู้ดำเนินการเชิงรุก (Proactive) มีความรับผิดชอบ (Responsive) และเป็นผู้สนับสนุน (Supportive)

นอกจากนี้ Moore (2001) ให้คำจำกัดความของการบริหารจัดการชั้นเรียนว่าเป็นกระบวนการของการจัดระบบ ระเบียบ และนำกิจกรรมของห้องเรียนให้เกิดการเรียนรู้ การบริหารจัดการชั้นเรียนมักจะถูกรับรู้ว่าเป็นเรื่องเกี่ยวกับการรักษาระเบียบวินัยและการควบคุมชั้นเรียน อย่างไรก็ตามการบริหารจัดการชั้นเรียนมีหลายสิ่งๆ มากไปกว่านั้น คือ การสร้างและการดูแลเอาใจใส่บรรยากาศแวดล้อมของห้องเรียนเพื่อให้นักเรียนจัดการเรียนการสอนบรรลุตามเป้าหมายการศึกษา

KAUCHAK และ EGGEN (1998) ให้คำจำกัดความของการบริหารจัดการชั้นเรียนว่าประกอบด้วยความคิด การวางแผน และการปฏิบัติทั้งหลายของครูที่สร้างสรรค์สภาพแวดล้อมอย่างเป็นระบบ ระเบียบ และส่งเสริมการเรียนรู้โดยเป้าหมายของการบริหารจัดการชั้นเรียน (MANAGEMENT GOALS) มี 2 ประการสำคัญคือ 1) การรังสรรค์สิ่งแวดล้อมต่างๆ ที่จะส่งเสริมให้นักเรียนเป็นไปได้อย่างมากที่สุด และครูจะสามารถสะท้อนการปฏิบัติงานของตนเองด้วยการถามตนเองเสมอว่าระบบการบริหารจัดการนี้อำนวยให้นักเรียนได้เรียนรู้ได้อย่างไรและเพียงใด 2) พัฒนา

นักเรียนให้มีศักยภาพในการจัดการและนำตนเองให้สามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง ดังนั้น การบริหารจัดการชั้นเรียนจึงเป็นเครื่องมือในการส่งเสริมให้นักเรียนเกิดความเข้าใจด้วยตนเอง ประเมินตนเอง และควบคุมดูแลตนเองได้อย่างเหมาะสมตามวัย

สุรางค์ ไคว่ตระกูล (2548 : 436) ได้อธิบายความหมายของการจัดการห้องเรียนที่มีประสิทธิภาพว่า หมายถึง การสร้างและรักษาสีงแวดล้อมของห้องเรียนเพื่อเอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียน หรือ หมายถึง กิจกรรมทุกอย่างที่ครูทำเพื่อจะช่วยให้การสอนมีประสิทธิภาพและนักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ในการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

จากความหมายของการบริหารจัดการชั้นเรียนดังกล่าว สรุปได้ว่าการบริหารจัดการชั้นเรียนหมายถึง การจัดสภาพแวดล้อมและบรรยากาศที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ของนักเรียน การดูแลส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความกระตือรือร้นในการเรียนรู้สามารถเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารจัดการชั้นเรียน

ครูซึ่งเป็นผู้ดำเนินการจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียนนั้น อาจจำเป็นต้องมีเป้าหมายของการบริหารจัดการชั้นเรียนที่ถูกต้อง กล่าวคือ เพื่อมุ่งสร้างนิสัยของการใฝ่รู้ มิใช่เพื่อมุ่งให้นักเรียนเกิดความสุขสนุกสนานในการเรียนเพียงอย่างเดียว ควรมุ่งสร้างคุณลักษณะของการเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม การช่วยเหลือเกื้อกูลผู้อื่น การพึ่งตนเองมากกว่าผู้อื่น และการเป็นคนที่มีความคิดสร้างสรรค์เพื่อดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ซึ่งมีแนวคิดเกี่ยวกับการบริหารจัดการชั้นเรียน ดังนี้ (วีณา นนทพันธุ์วาทย์, 2549: 23)

1. การบริหารจัดการชั้นเรียนและการเรียนการสอนเป็นสิ่งที่มีความสัมพันธ์กันซึ่งกันและกัน การบริหารจัดการชั้นเรียนไม่ใช่จุดหมายปลายทางแต่เป็นส่วนหนึ่งที่สำคัญของบทบาทความเป็นผู้นำของครู การบริหารจัดการชั้นเรียนไม่สามารถแยกออกจาก

นำที่การสอน เมื่อมีการวางแผนการสอนก็คือการที่ครูกำลังวางแผนการบริหารจัดการชั้นเรียนให้เกิดเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้

2. เป็นไปไม่ได้ที่จะแยกการบริหารจัดการชั้นเรียนกับการทำหน้าที่การจัดการเรียนการสอนรูปแบบการสอน หรือกลยุทธ์การสอนที่ครูเลือกใช้ แต่แต่ละรูปแบบก็จะมีระบบการบริหารจัดการของมันเอง และมีภารกิจเฉพาะของรูปแบบหรือกลยุทธ์นั้นๆ ที่จะมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมทั้งของครูและนักเรียน เช่น ถ้าครูจะบรรยายก็จำเป็นที่นักเรียนจะต้องตั้งใจฟัง ดังนั้นภารกิจการสอนจึงเกี่ยวข้องกับทั้งปัญหาการจัดการลำดับ วิธีการสอน ปัญหาของการจัดการในชั้นเรียน ปัญหาการจัดนักเรียนให้ปฏิบัติตามกิจกรรม ครูที่วางแผนการบริหารจัดการชั้นเรียนได้อย่างเหมาะสมทั้งกิจกรรมการเรียนการสอนและภารกิจ ก็คือการที่ครูตัดสินใจอย่างชาญฉลาดตลอดเวลา บรรยากาศทางกายภาพ และจิตวิทยา ซึ่งจะทำให้เกิดบรรยากาศการเรียนรู้และลดปัญหาด้านวินัยของนักเรียน

3. การบริหารชั้นเรียนเป็นความท้าทายของการเป็นครูมืออาชีพ ความสามารถของครูในการแสดงภาวะผู้นำด้วยการที่สามารถจะบริหารชั้นเรียนทั้งด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การบริหารจัดการบรรยากาศในห้องเรียน การดูแลพฤติกรรมด้านวินัยให้เกิดความร่วมมือในการเรียนจนเกิดการเรียนรู้และมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตร

บรรยากาศการเรียนรู้

บรรยากาศในการเรียนรู้ หมายถึง การจัดสภาพแวดล้อมต่างๆ ทั้งในและนอกชั้นเรียนเพื่อกระตุ้นหรือส่งเสริมให้นักเรียนเกิดความรู้สึกรักอยากเรียน มีความกระตือรือร้นสนใจในสิ่งที่เรียน การจัดบรรยากาศในการเรียนรู้จึงเป็นการจัดสภาพแวดล้อมในชั้นเรียนที่สอดคล้องกับการเรียนการสอนเพื่อช่วยสร้างบรรยากาศในการเรียนที่น่าสนใน จูงใจให้นักเรียนไม่เบื่อหน่ายต่อการเรียน นอกจากนั้นยัง

ช่วยแก้ปัญหาในการปกครองชั้นเรียนและแก้ปัญหา
ระเบียบวินัยได้อีกด้วย (สุพิน บุญชูวงศ์, 2531:155)
ในขณะที่ Eby (1998:26) กล่าวว่าการจัดบรรยากาศ
ชั้นเรียน เป็นการรวมเอาลักษณะการจัดห้องเรียน
ที่เป็นระเบียบเรียบร้อย การตกแต่งห้องเรียน
การควบคุมดูแลการเคลื่อนไหวและการส่งเสียงดังของผู้
เรียน ตลอดจนการจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพอื่นๆ
อันได้แก่ แสงสว่าง เสียง กลิ่น การจัดสภาพแวดล้อม
ทางจิตวิทยาเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ สร้างความพึงพอใจ
และความสนใจให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้

บรรยากาศในชั้นเรียนมีส่วนสำคัญในการ
ส่งเสริมความสนใจในการเรียนรู้ของผู้เรียนชั้นเรียนที่
มีบรรยากาศเต็มไปด้วยการให้กำลังใจในการทำงาน
มีแต่รอยยิ้มและเสียงหัวเราะ ความอบอุ่นความเข้าใจ
และยอมรับว่าผู้เรียนแต่ละคนนั้นมีความแตกต่าง
กัน มีความสำคัญและมีศักยภาพ หากครูผู้สอนเลือก
ที่จะพัฒนาให้ตรงจุดโดยการสร้างบรรยากาศให้ผู้
เรียนแสดงความสามารถที่ตนมีออกมาได้ จะเป็นการ
กระตุ้นให้ผู้เรียนรักการเรียนรู้ และมุ่งที่จะพัฒนาในสิ่ง
ที่ผู้เรียนสนใจได้อย่างเต็มที่

ความสำคัญของการจัดบรรยากาศในชั้นเรียน

บรรยากาศในชั้นเรียนเป็นส่วนหนึ่งที่ส่งเสริม
ให้ผู้เรียนเกิดความสนใจในบทเรียนบรรยากาศ
ในชั้นเรียนที่ดี เป็นสิ่งที่จะเอื้ออำนวยและส่งเสริม
ประสิทธิภาพในการเรียนรู้และการพัฒนาบุคลิกภาพ
ของผู้เรียน จึงควรพิจารณาในเรื่องต่อไปนี้ (จินตนา
ณ สงขลา, 2555)

ด้านพัฒนาการเรียนรู้ การที่ผู้เรียนจะเกิด
การเรียนรู้และมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนขึ้นอยู่กับ
คุณลักษณะของครูผู้สอนว่าจะสร้างบรรยากาศ
ในชั้นเรียนให้เป็นไปในลักษณะใด ครูผู้สอนจะเป็น
ผู้มีส่วนส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ให้เป็นไปในภาวะ
ที่พึงประสงค์ได้ก็ต่อเมื่อครูได้ตระหนักในความสำคัญ
ของการใช้ห้องเรียนให้เป็นสถานที่ปฏิบัติการทดลอง

พัฒนาความรู้ความเข้าใจ ทักษะ ค่านิยมของผู้เรียน
พยายามสนับสนุนให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรม
การเรียนรู้การสอนอย่างเต็มที่ สนุกสนานกับการเรียน
มีชีวิตชีวาในการเรียนมากกว่าที่จะเป็นผู้คอยรับคำสั่ง
ฟังและจดตามเท่านั้น ซึ่งนอกจากจะเป็นบรรยากาศที่
ไม่ทำลายแล้ว ยังก่อให้เกิดความเบื่อหน่ายไม่น่าสนใจ

ด้านตัวผู้เรียน บรรยากาศในชั้นเรียนที่ดี
จะช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จักตนเอง ด้านความสนใจ
ความถนัด ความสามารถ เป็นโอกาสให้ได้ฝึกปฏิบัติ
การควบคุมตนเอง การมีความสามารถพิจารณา
เลือกสรรวิธีการในการแก้ปัญหาอย่างเหมาะสม การ
ที่ครูยอมรับนับถือให้เกียรติผู้เรียนในฐานะบุคคลมี
เจตคติที่ดีและมีความจริงใจต่อผู้เรียน ย่อมส่งผลให้
ผู้เรียนยอมรับนับถือในตัวครูผู้สอนด้วยเช่นกันซึ่งจะ
เห็นได้ว่าคุณลักษณะของครูผู้สอนไม่ว่าจะเป็นความ
เชื่อ ค่านิยม ปรัชญา อุดมคติของครูที่แตกต่างกันจะ
มีอิทธิพลและส่งผลต่อผู้เรียนให้แตกต่างกันด้วย เช่น
ผู้สอนที่ชอบวางอำนาจ ก้าวร้าว ชอบลงโทษ ตีเตือน
วิพากษ์วิจารณ์ผู้เรียน บรรยากาศในชั้นเรียนก็จะ
เป็นไปในทางลบ และจะนำมาซึ่งความล้มเหลวในการ
เรียนการสอนและการพัฒนาผู้เรียนให้มีพฤติกรรมที่
พึงประสงค์

ลักษณะบรรยากาศในชั้นเรียนที่ส่งเสริม การเรียนรู้

ในการจัดการเรียนรู้ ผู้สอนต้องการให้การจ
กิจกรรมการเรียนรู้ดำเนินไปอย่างราบรื่น และผู้เรียน
เกิดพฤติกรรมตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ในหลักสูตร
พรพนี ชูทัย (2522: 261-263) กล่าวถึงบรรยากาศใน
ชั้นเรียนที่จะนำไปสู่ความสำเร็จในการเรียนรู้ จัดแบ่ง
ได้ 6 ลักษณะ สรุปได้ดังนี้

1. บรรยากาศที่ท้าทาย (Challenge) เป็น
บรรยากาศที่ครูกระตุ้นให้กำลังใจนักเรียนเพื่อให้
ประสบผลสำเร็จในการทำ งาน นักเรียนจะเกิดความ
เชื่อมั่นในตนเองและพยายามทำงานให้สำเร็จ

2. บรรยากาศที่มีอิสระ (Freedom) เป็นบรรยากาศที่นักเรียนมีโอกาสได้คิด ได้ตัดสินใจเลือกสิ่งที่มีความหมายและมีคุณค่ารวมถึงโอกาสที่จะทำผิดด้วยโดยปราศจากความกลัวและวิตกกังวล บรรยากาศเช่นนี้จะส่งเสริมการเรียนรู้ ผู้เรียนจะปฏิบัติกิจกรรมด้วยความตั้งใจโดยไม่รู้สึกตึงเครียดเช่น หากนักเรียนทำงานผิดพลาดครูควรให้นักเรียนได้พยายามคิดถึงสาเหตุของข้อผิดพลาดนั้น และให้นักเรียนได้ลองหาทางแก้ไขข้อผิดพลาดนั้นด้วยตนเอง โดยมีครูคอยแนะนำ ให้ความช่วยเหลือและให้กำลังใจอยู่เสมอ เป็นต้น

3. บรรยากาศที่มีการยอมรับนับถือ (Respect) เป็นบรรยากาศที่ครูรู้สึกว่านักเรียนเป็นบุคคลสำคัญ มีคุณค่า และสามารถเรียนได้อันส่งผลให้นักเรียนเกิดความเชื่อมั่นในตนเองและเกิดการยอมรับนับถือตนเอง

4. บรรยากาศที่มีความอบอุ่น (Warmth) เป็นบรรยากาศทางด้านจิตใจซึ่งมีผลต่อความสำเร็จในการเรียน การที่ครูมีความเข้าใจนักเรียน เป็นมิตรกับนักเรียน

5. บรรยากาศแห่งการควบคุม (Control) การควบคุมในที่นี้หมายถึงการฝึกให้นักเรียนมีระเบียบวินัย มิใช่การควบคุม มิให้มีอิสระครูต้องมีเทคนิคในการปกครองชั้นเรียนและฝึกให้นักเรียนรู้จักใช้สิทธิหน้าที่ของตนเองอย่างมีขอบเขต

6. บรรยากาศแห่งความสำเร็จ (Success) เป็นบรรยากาศที่ผู้เรียนเกิดความรู้สึกประสบความสำเร็จในงานที่ทำ ซึ่งส่งผลให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดีขึ้น ผู้สอนจึงควรพูดถึงสิ่งที่ผู้เรียนประสบความสำเร็จให้มากกว่าการพูดถึงความล้มเหลว เพราะการที่คนเราคำนึงถึงแต่ความล้มเหลวจะมีผลทำให้ความคาดหวังต่ำซึ่งไม่ส่งเสริมให้การเรียนรู้ดีขึ้น

หากครูผู้สอนสามารถสร้างบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ย่อมช่วยให้ผู้เรียนทุกคน

มีความรู้สึกถึงความสำคัญของตนเองมีกำลังใจที่จะพัฒนาตนเองและรักการเรียนรู้เป็นผู้ที่พร้อมจะพัฒนาตนเองอยู่เสมอ

ประเภทของบรรยากาศในชั้นเรียน

บรรยากาศในชั้นเรียนจำแนกออกได้ดังนี้ (วัฒนา ปุณณฤทธิ์, 2555)

1. **บรรยากาศทางจิตวิทยา**เป็นลักษณะของบรรยากาศที่เกิดขึ้นโดยการกระทำของผู้เรียนที่ส่งผลต่อความรู้สึกนึกคิดและพฤติกรรมของผู้เรียน ถ้าลักษณะบรรยากาศทางจิตวิทยาเป็นไปในทางบวก ผู้เรียนจะเกิดความรู้สึกอบอุ่นใจผ่อนคลาย ทำให้เกิดการเรียนรู้ได้โดยง่ายและมีผลทำให้รู้สึกมีความสุขในการเรียนรู้ทำให้เป็นผู้ที่รักและใฝ่ในการเรียนรู้

2. **บรรยากาศทางกายภาพ**เป็นลักษณะของบรรยากาศที่เกิดจากการจัดอาคารสถานที่ สื่อวัสดุอุปกรณ์ที่สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้และสภาพของผู้เรียนการจัดบรรยากาศทางกายภาพที่ตอบสนองผู้เรียนและการทำกิจกรรมต่างๆจะทำให้ผู้เรียนได้รับความสะดวกและดำเนินกิจกรรมด้วยความราบรื่นส่งผลให้การเรียนรู้ดำเนินไปด้วยดีไม่ติดขัดไม่รู้สึกรำคาญความยุ่งยากทำให้ผู้เรียนรักที่จะเรียนและเป็นผู้เรียนที่กระตือรือร้นมีความสนใจต่อสิ่งแวดล้อมรอบตัว

3. **บรรยากาศทางสังคม**เป็นบรรยากาศที่เกิดจากผลการปฏิสัมพันธ์ของกลุ่มที่อยู่ร่วมกันและทำกิจกรรมร่วมกันการมีบรรยากาศทางสังคมที่เป็นมิตรต่อกันจะทำให้ผู้เรียนรู้สึกอบอุ่นใจเกิดความรู้สึกที่ดีต่อกันและกัน มีการอยู่ร่วมกันฉันท์มิตรซึ่งส่งผลต่อการเรียนรู้ทักษะทางสังคมและการเรียนรู้ร่วมกันซึ่งเป็นเป้าหมายประการหนึ่งของการจัดการศึกษา

จากประเภทของบรรยากาศที่ส่งผลต่อการเรียนรู้ทั้ง 3 ประเภทดังกล่าวข้างต้นครูผู้สอนซึ่งเป็นบุคคลสำคัญที่จะก่อให้เกิดบรรยากาศดังกล่าวได้จึงมีแนวทางที่จะส่งเสริมให้เกิดบรรยากาศที่สนับสนุนให้เกิดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพดังนี้

1. บรรยายภาพทางจิตวิทยา

ชัยอนันต์ สมุทวณิช (2543 : 16-17) ได้ให้ความเห็นว่าการเรียนรู้ที่ผู้เรียนสำคัญที่สุดควรเริ่มต้นจากสิ่งใกล้ตัวผู้เรียนมากที่สุดคือความรู้สึกภายใน ทั้งนี้จะต้องไม่มีบรรยากาศของความกลัว ความหวาดระแวง ความดูหมิ่นเหยียดหยาม ตีเตียน บรรยากาศของการเรียนรู้ที่เน้นตัวผู้เรียนเป็นสำคัญ จะต้องให้อิสระภาพแก่ผู้เรียนโดยเฉพาะอิสรภาพจากความหวาดกลัวซึ่งจากความเห็นดังกล่าวแสดงให้เห็นถึงความสำคัญของบรรยากาศทางจิตวิทยาที่มีผลต่อความรู้สึก และการกระทำของผู้เรียนบรรยากาศทางจิตวิทยาที่ช่วยสนับสนุนการเรียนรู้ของผู้เรียนสามารถดำเนินการได้ดังนี้

1.1 การสร้างบรรยากาศที่ท้าทาย กระตุ้นสนับสนุนให้ผู้เรียนมีความอยากรู้ อยากเห็น อยากแก้ปัญหา อยากแสวงหาคำตอบซึ่งบรรยากาศดังกล่าวเป็นการกระตุ้นให้ผู้เรียนมีความรู้สึกรู้ว่าตนเองมีความสามารถที่จะแก้ปัญหาหรือทำกิจกรรมนั้นๆ ได้ และให้กำลังใจเมื่อผู้เรียนได้ลงมือทำหรือตอบสนอง รวมทั้งการยกตัวอย่างความสำเร็จหรือสิ่งที่ผู้เรียนเคยทำมาก่อนทำให้ผู้เรียนเกิดความมั่นใจในความสามารถและเกิดความภูมิใจทำให้ไม่มีความกลัวที่จะทำกิจกรรมอื่นๆ ต่อไป

1.2 การสร้างบรรยากาศที่อบอุ่น ปลอดภัย มีความเป็นมิตร ปราศจากความหวาดกลัวซึ่งบรรยากาศดังกล่าวจะทำให้เด็กเป็นคนกล้าคิด กล้าตัดสินใจกล้าที่จะคิดลองทำสิ่งต่างๆ ไม่ว่าผลที่ได้นั้นจะเป็นไปตามที่คิดหรือไม่ก็ตามการสร้างบรรยากาศดังกล่าวสามารถทำได้โดยครูทำหน้าที่ในการช่วยเหลือผู้เรียนให้เกิดความราบรื่นในการทำกิจกรรมต่างๆ โดยอาจเข้าไปช่วยเป็นผู้ร่วมคิดในการแก้ปัญหาที่ยากให้ง่ายหรือลดความซับซ้อนลงแต่ยังคงให้เด็กได้ใช้ความสามารถของเขาในการเรียนรู้ โดยมีการสนับสนุนเสริมแรงและให้คำปรึกษาจากครู

1.3 บรรยากาศที่เป็นอิสระในการทำสิ่งต่างๆ ด้วยตนเองบรรยายภาพดังกล่าวนี้จะทำให้เด็กพัฒนาความเป็นตัวของตัวเอง ลดการพึ่งพิงผู้อื่น กล้าคิด กล้าแสดงออก มีความมั่นใจในตนเองกล้าริเริ่ม มีความคิดสร้างสรรค์มีภาวะผู้นำและกล้าที่จะเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ บรรยากาศที่เป็นอิสระนี้ทำได้โดยครูให้โอกาสและสนับสนุนให้เด็กได้ทำสิ่งต่างๆ ด้วยตัวเองครูเป็นเพียงผู้ให้คำปรึกษาให้การช่วยเหลือเมื่อเด็กต้องการเท่านั้นขณะเดียวกันต้องให้โอกาสแก่เด็กแต่ละคนในการที่จะเลือกวิธีการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับตนและให้เวลาอย่างพอเพียงตามความสนใจของผู้เรียนเนื่องจากเด็กแต่ละคนมีวิธีการเรียนรู้และใช้เวลาในการเรียนรู้ที่แตกต่างกันแต่แม้ว่าเด็กจะได้รับอิสระดังกล่าว ครูก็ต้องสอนให้เด็กคำนึงถึงการอยู่ร่วมกันความเป็นอิสระของแต่ละคนจะต้องไม่รบกวนหรือทำให้ผู้อื่นมีความสะดวกน้อยลง

1.4 บรรยากาศที่ให้ได้รับความสำเร็จ และเรียนรู้ผลที่เกิดจากการทำสิ่งต่างๆ บรรยากาศดังกล่าวจะทำให้ผู้เรียนเป็นผู้ที่มีกำลังใจเข้มแข็งมีความมั่นใจในการทำสิ่งต่างๆ อย่างมีเหตุผลมีการกำหนดจุดมุ่งหมายของการทำสิ่งต่างๆ และยอมรับผลจากการกระทำทั้งความสำเร็จและผลที่ไม่เป็นไปตามที่คาดหวังไว้ครูสามารถสร้างบรรยากาศดังกล่าวได้โดยการให้เด็กกำหนดจุดมุ่งหมายและวางแผนที่จะทำกิจกรรมต่างๆ และลงมือปฏิบัติตามที่วางแผนไว้ ให้เวลาอย่างเพียงพอที่จะทำตามแผนงานครูคอยสนับสนุนให้กำลังใจคอยแก้ปัญหาเมื่อเด็กต้องการให้ได้รับข้อมูลย้อนกลับหลังการปฏิบัติให้การเสริมแรงชื่นชมยินดีต่อผลสำเร็จแต่ถ้าหากผลไม่เป็นไปตามที่คาดหวังไว้ก็อธิบายให้ผู้เรียนเข้าใจถึงการหาความรู้จากความล้มเหลวให้กำลังใจและให้ทดลองแก้ปัญหาด้วยวิธีที่ต่างออกไป

1.5 บรรยากาศแห่งการยอมรับนับถือซึ่งกันและกันโดยการเริ่มจากการที่ครูยอมรับผู้เรียนให้ความสำคัญต่อการคิดและการกระทำของผู้เรียน

รับฟังและให้มีส่วนร่วมในการจัด กิจกรรมการเรียนรู้ จัดให้ผู้เรียนได้ทำกิจกรรมร่วมกันเป็นกลุ่มย่อยมีการ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ภายในกลุ่มและระหว่างกลุ่มให้ได้ รับความสำเร็จจากการทำกิจกรรมร่วมกันทำให้เกิด การยอมรับระหว่างเด็กกับเพื่อน และเกิดความรู้สึก ว่าได้รับการยอมรับจากครูเห็นความสำคัญของกลุ่ม บรรยายกาศดังกล่าวทำให้เกิดการพัฒนาภูมิภาวะ ได้รับประสบการณ์ทางบวกในการพัฒนาดนเองเกิด การนับถือระหว่างกันทำให้เกิดความเป็นอิสระไม่ต้อง พึ่งพาผู้อื่นสามารถที่จะคิดเลือกและตัดสินใจเข้าใจ ถึงความสามารถของตนเองยอมรับผลการกระทำทั้งที่ สำเร็จและทำความเข้าใจได้เมื่อทำผิดหรือล้มเหลวรู้จัก นำอุปสรรคหรือความล้มเหลวมาเป็นประสบการณ์ การเรียนรู้และแนวทางแก้ปัญหาเนื่องจากเชื่อว่าตน มีความสามารถที่จะทำสิ่งต่างๆได้หลากหลายวิธีเพื่อให้ ได้ผลตามที่ต้องการ

1.6 บรรยายกาศแห่งความใกล้ชิดสนิทสนมและมีความรักใคร่กลมเกลียวกัน เนื่องจากเด็ก ทุกคนต้องการความรู้สึกมั่นคงปลอดภัยทางจิตใจ ต้องการการเอาใจใส่และความรักใคร่ การจัดให้ผู้เรียน อยู่ร่วมกันได้เล่นได้ทำกิจกรรมร่วมกันโดยชัดหรือ ลดความขัดแย้งลงให้มากที่สุดหรือไม่ให้เกิดขึ้นเลย การสอนให้รู้จักเอาใจเขามาใส่ใจเรา รู้จักการให้อภัย และช่วยเหลือกันทำให้เกิดความรู้สึกรักใคร่กลมเกลียวกันนอกจากนี้ครูต้องแสดงความรู้สึกที่ดีต่อ ผู้เรียนแสดงให้ผู้เรียนรับรู้ว่าเป็นที่ยอมรับของครู ทั้งการคิดและการกระทำการแสดงออกของครูได้แก่ การแสดงท่าทีที่แสดงถึงการเอาใจใส่ทางบวกต่อ ผู้เรียนอย่างจริงใจที่สอดคล้องกับการแสดงออก ทางบวกของผู้เรียนเช่น การสัมผัสทางกาย การมอง การสบตา การใช้คำพูด การแสดงสีหน้าท่าทางการ ได้รับการเอาใจใส่ดังกล่าวทำให้ผู้เรียนรู้สึกว่าเป็นที่ ต้องการของครูมีความสำคัญ เป็นคนหนึ่งที่มีความ หมายทำให้เกิดความรู้สึกที่ดีต่อตนเองและต่อผู้ อื่น บรรยายกาศการอยู่ร่วมกันอย่างรักใคร่ทำให้เกิด ความสุขในการทำสิ่งต่างๆ และเกิดการเรียนรู้โดยง่าย

การจัดบรรยากาศด้านจิตวิทยาหรือทาง ด้านจิตใจจะช่วยสร้างความรู้สึกที่สบายใจในการ เรียน มีบรรยากาศของการสร้างสรรค์ไว้ความสนใจ ให้นักเรียนร่วมกิจกรรมการเรียนการสอนด้วยความสุข การที่นักเรียนจะเกิดความรู้สึกเช่นนี้ขึ้นอยู่กับลักษณะ ของครูต่อไป

1. บุคลิกภาพ

บรรยากาศของห้องเรียนมีความสัมพันธ์ กับบุคลิภาพครู ครูที่มีบุคลิกภาพที่ดี เช่น การแต่ง กาย การยืน การเดิน ท่าทาง นำเสียง การใช้คำพูด การ แสดงออกทางสีหน้า แววตา ฯลฯ เหมาะสมกับการเป็น ครูจะช่วยส่งเสริมบรรยากาศการเรียนรู้ได้ดีบุคลิกภาพ ของครูแบ่งออกเป็น 3 ประเภทดังนี้

ครูประเภทที่ 1 จะสร้างบรรยากาศแบบ ประชาธิปไตย นักเรียนและครูจะยอมรับความคิดเห็น ซึ่งกันและกัน ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็น ได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็น ได้รู้จักการทำงาน ร่วมกันรู้จักสิทธิและหน้าที่ของตนเองมีเหตุผล นักเรียน จะรู้สึกสบายใจในการเรียน เป็นบรรยากาศที่ส่งเสริม การเรียนรู้ที่ดี

ครูประเภทที่ 2 จะสร้างบรรยากาศแบบ เผด็จการ นักเรียนไม่ได้แสดงความคิดเห็น ครูจะเข้มงวด ครูเป็นผู้บอกหรือทำกิจกรรมทุกอย่าง นักเรียน ไม่มีโอกาสคิดหรือเลือกทำกิจกรรมที่ต้องการ นักเรียน จะรู้สึกเครียด อึดอัด นักเรียนจะขาดลักษณะความเป็น ผู้นำขาดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์

ครูประเภทที่ 3 จะสร้างบรรยากาศแบบ ตามสบาย เป็นบรรยากาศที่น่าเบื่อหน่าย นักเรียนย่อท้อ สับสนวุ่นวายขาดระเบียบวินัยไม่มีความคงเส้นคงวา ครู ไม่สามารถควบคุมชั้นเรียนให้อยู่ในความสงบเรียบร้อย ได้ดีเป็นบรรยากาศที่ไม่ส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ที่ดี

2. พฤติกรรมการสอน

พฤติกรรมการสอนของครูมีบทบาทใน การสร้างความรู้สึกและการเรียนรู้ที่ดี เช่นเดียวกับ

บุคลิกภาพของครู ในการสอนครูต้องใช้เทคนิคและทักษะการสอนที่สอดคล้องเหมาะสมกับนักเรียน ทั้งนี้เพื่อให้นักเรียนเกิดความรู้ เจตคติ และทักษะ ความสามารถตามที่หลักสูตรกำหนด พฤติกรรมการสอนของครูควรเป็นดังนี้

2.1 ตอบสนองพฤติกรรมของนักเรียน โดยใช้เทคนิคการเสริมแรงที่เหมาะสม เช่น การใช้คำพูด ท่าทาง สีหน้า แววตา การใช้รางวัลหรือสัญลักษณ์ต่างๆ ตลอดจนให้ทำกิจกรรมที่นักเรียนชอบ ครูควรเสริมแรงให้ทั่วถึงและเหมาะสม

2.2 เปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็น และยอมรับฟังความคิดเห็นของคนอื่น แสดงให้นักเรียนเห็นว่าความคิดของเขามีประโยชน์พยายามนำความคิดเหล่านั้นมาใช้ประโยชน์ในการเรียนรู้

2.3 ฝึกการทำงานเป็นกลุ่ม เพื่อให้ นักเรียนได้ใช้ความรู้ ความสามารถให้เกิดประโยชน์ ฝึกการสร้างมนุษยสัมพันธ์ที่ดีและได้ผลงานนำไปสู่ความภาคภูมิใจของกลุ่มและตนเอง ในการมอบหมายงานกลุ่มครูควรคำนึงถึงความยากง่ายของงาน ระดับความรู้ความสามารถของนักเรียน เพื่อให้นักเรียนประสบความสำเร็จในการทำงานเป็นการสร้างความรู้สึกลึกซึ้งทางบวกให้แก่กันเรียน งานโดยยากครูควรกระตุ้นให้นักเรียนช่วยกันแก้ปัญหา ฝึกให้นักเรียนใช้วิธีการต่างๆ หลากๆ แบบจนสามารถแก้ปัญหาหรือทำงานได้ประสบความสำเร็จ

2.4 การใช้เทคนิคและวิธีสอนที่ไม่ทำให้นักเรียนเบื่อหน่ายในการเรียน ครูควรแสวงหาแนวทางวิธีการใหม่ๆ มาใช้ในการจัดการเรียนการสอน ตลอดจนนวัตกรรมการสอนที่น่าสนใจ การใช้วิธีการสอนแบบใดครูต้องเลือกใช้ให้เหมาะสมกับบทเรียน ระยะเวลา สติปัญญาและวัยนักเรียน

3. เทคนิคการปกครองชั้นเรียน

การปกครองชั้นเรียน หมายถึง การจัดการเกี่ยวกับความรู้สึกรู้สึก เจตคติและ

พฤติกรรมของนักเรียนมีความอบอุ่น ความสบายใจ ความเป็นกันเอง ความสัมพันธ์อันดีต่อกัน มีความรัก ความศรัทธาต่อผู้สอน มีความกล้ามีความอิสระในการแสดงออกอย่างมีระเบียบวินัยในชั้นเรียนโดยปราศจากความกลัว ความวิตกกังวล มีบรรยากาศของการเรียนรู้สร้างสรรค์เร้าความสนใจให้กิจกรรมการเรียนรู้เป็นไปด้วยความสุข ซึ่งผู้เรียนจะเกิดความรู้สึกเช่นนี้ก็ต้องขึ้นกับครูเป็นสำคัญ ซึ่งในแต่ละชั้นเรียนจะขึ้นอยู่กับแนวคิด หรือความเชื่อในการจัดการศึกษาของครูหรือของสังคมในแต่ละยุคสมัยว่ามุ่งให้ผู้เรียนมีการเรียนรู้เพื่อพัฒนาตนอย่างไร เช่น ต้องการให้ห้องเรียนเงียบสงบเพื่อให้นักเรียนทุกคนตั้งใจเรียน และมุ่งอยู่กับการทำงานตรงหน้าให้สำเร็จ ซึ่งบางครั้งห้องเรียนสงบเรียบร้อยอาจทำให้นักเรียนบางคนไม่มีความสุข และอาจเกิดปัญหาการหนีโรงเรียน เป็นต้น หรือครูบางคนอาจมุ่งให้นักเรียนมีการเรียนรู้ร่วมกัน มีการสนทนาแลกเปลี่ยนความรู้ ความคิดเห็นซึ่งกันและกัน มีการทำงานในลักษณะของการร่วมมือกันภายในกลุ่ม หรือแลกเปลี่ยนกันระหว่างกลุ่มห้องเรียน ลักษณะเช่นนี้ย่อมมีความเคลื่อนไหวมีเสียงพูดคุยที่ดังพอสมควร จึงแตกต่างจากห้องเรียนประเภทแรกดังนั้นการตัดสินใจว่าจะดำเนินการจัดการชั้นเรียนอย่างไรมัน ครูควรสำรวจหรือพิจารณาความเชื่อของตนเองว่ามุ่งให้นักเรียนอยู่ในชั้นเรียนด้วยความรู้สึก เจตคติ ค่านิยมและการเรียนรู้ในรูปแบบใด และมีแนวทางการดำเนินการในชั้นเรียนของตนอย่างไร

แนวคิดการจัดการชั้นเรียนของคูนิน (The Kounin Model) คูนิน (Kounin, 1970 อ้างถึงใน H. Jerome Freiberg, 1999: 44-47) ได้วิจัยเกี่ยวกับการจัดการชั้นเรียนตั้งแต่ระดับชั้นอนุบาลจนถึงระดับมหาวิทยาลัย จากการสังเกตชั้นเรียน เปรียบเทียบพฤติกรรมของการจัดชั้นเรียนบันทึกภาพกิจกรรมในชั้นเรียนที่มีการจัดการที่ดีทั้งที่มองเห็นได้ เช่น ความมีระเบียบเรียบร้อยสวยงาม หรือมีการวางแผนที่ดี

การแบ่งสัดส่วนของการใช้ประโยชน์ของชั้นเรียนอย่างชัดเจนการใช้วัสดุอุปกรณ์ที่หยิบใช้ได้สะดวก มีการเคลื่อนที่อย่างเป็นระเบียบ ส่วนการจัดการชั้นเรียนที่ไม่มีประสิทธิภาพนั้น ได้แก่ห้องเรียนที่ครูต้องคอยวุ่นวายกับการจัดระบบชั้นเรียนหรือการเรียนของนักเรียนถูกรบกวนตลอดเวลา หรือชั้นเรียนที่ได้รับอิทธิพลจากแนวคิดของการสอนที่เน้นเนื้อหาทางวิชาการ

คุณิน วิเคราะห์โดยให้ความสำคัญกับความสามารถของครูในการจัดการกับเหตุการณ์ที่เข้าขัดขวางการดำเนินงานในชั้นเรียน ผลการวิเคราะห์ไม่พบปัจจัยที่มีความแตกต่างชัดเจนระหว่างครูที่มีการจัดการที่มีประสิทธิภาพและไม่มีประสิทธิภาพทั้งในด้านวิธีการตอบสนองต่อนักเรียนที่มีพฤติกรรมที่เป็นปัญหาหรือวิธีการดำเนินงานที่เป็นระบบ อย่างไรก็ตามจากวิจัยคุณินได้วิเคราะห์ติดตามผลและพบว่าครูที่สามารถจัดการชั้นเรียนที่ดีนั้นแสดงออกถึงพฤติกรรมที่สำคัญดังนี้

1. Withiness ครูจะต้องตระหนักและรับรู้ถึงสิ่งที่เกิดขึ้นในทุกส่วนของห้องเรียนอยู่ตลอดเวลาอย่างต่อเนื่อง แม้กระทั่งในขณะที่ครูทำงานกับนักเรียนกลุ่มย่อยหรือรายบุคคลและแสดงให้เห็นถึงการติดตามพฤติกรรมของนักเรียน โดยการเข้าไปมีส่วนแก้ไขสถานการณ์ในทันทีและอย่างเหมาะสมเมื่อเกิดเหตุการณ์ หรือเมื่อนักเรียนแสดงพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ขึ้น ครูจะสามารถจัดการกับสิ่งผิดปกติที่กำลังจะเกิดขึ้นในชั้นเรียนโดยการสังเกต และเข้าไปอยู่ระหว่างความขัดแย้งนั้นได้ก่อน แม้จนกระทั่งเหตุการณ์ที่มีปัญหาเกิดขึ้นแล้ว ครูก็สามารถแก้ไขปัญหานั้นได้ทันที

2. Overlapping เป็นการจัดการที่ครูสามารถทำสิ่งต่างๆ ได้มากกว่าหนึ่งอย่างในเวลาเดียวกันโดยเฉพาะอย่างยิ่งการรับมือตอบความต้องการของนักเรียนแต่ละคนในขณะเดียวกันก็ต้องสนับสนุนดูแลการทำงานของนักเรียนเป็นกลุ่มโดยการให้สายตาในการสื่อสาร หรือใช้การใกล้ชิดทางกายเพื่อ

ดึงความสนใจของนักเรียนให้กลับมาอยู่กับบทเรียน ในขณะที่ครูยังคงดำเนินการสอนอย่างต่อเนื่องโดยไม่สะดุดหรือขัดจังหวะแต่อย่างใด

3. Signal continuity and momentum during lessons เป็นการส่งสัญญาณอย่างต่อเนื่องและการเปลี่ยนกิจกรรมในระหว่างบทเรียน การสอนที่มีการเตรียมการอย่างดีและการดำเนินการสอนตามบทเรียนที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญนั้น ครูจะมีความตั้งใจในการจัดเนื้อหาวิชาอย่างต่อเนื่องมากกว่าการบังคับให้เกิดการแข่งขัน ครูจึงมีทักษะในการส่งสัญญาณให้นักเรียนที่กำลังแสดงพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ (เช่น การเดินเข้าไปยืนใกล้ๆ นักเรียนที่ไม่สนใจบทเรียน หรือถามนักเรียนคนนั้นในเรื่องที่ครูกำลังสอน) เพื่อดึงความสนใจของเด็กให้กลับมาอยู่กับบทเรียนโดยไม่รบกวนนักเรียนคนอื่นที่กำลังตั้งใจเรียน นอกจากนั้นครูจะสามารถเปลี่ยนหัวข้อเรื่องที่จะสอนหรือเปลี่ยนกิจกรรมการเรียนในระหว่างบทเรียนด้วยความราบรื่นและต่อเนื่องโดยไม่สะดุด

4. Challenge and variety in assignment เป็นการมอบหมายงานที่หลากหลายท้าทายเพื่อกระตุ้นนักเรียนให้สนใจบทเรียน ได้แก่ การมอบหมายงานในชั้นเรียนอย่างเหมาะสมโดยมีความยากง่ายพอเหมาะ คือง่ายพอที่จะแน่ใจว่านักเรียนจะได้ใช้ความพยายามในการทำงาน และควรเป็นสิ่งใหม่หรือยากพอที่จะท้าทายความสามารถของนักเรียนโดยมีความหลากหลายเพื่อที่จะทำให้นักเรียนสนใจตลอดเวลา คุณิน เชื่อว่าครูที่สามารถจัดการชั้นเรียนที่มีประสิทธิภาพนั้นไม่ใช่เพียงเพราะความสามารถในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นเท่านั้น หากแต่เป็นเพราะว่าสามารถในการป้องกันการเกิดปัญหาดังแต่แรก นอกจากนี้ครูเหล่านี้ยังเน้นการสร้างห้องเรียนให้มีสิ่งแวดล้อมที่ส่งเสริมการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ โดยการเตรียมการสอนและการจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสม และการให้นักเรียนทำงานตามที่ครูกำหนดให้ดีที่สุด การจัดการชั้นเรียนทางด้านจิตวิทยาเป็นการจัดการ

ชั้นเรียนที่มีความเข้าใจการเรียนรู้การส่งเสริมจิตใจของนักเรียนเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนให้ประสบความสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดีโดยการจัดสิ่งต่างๆ ที่มีผลต่อการส่งเสริมความเข้าใจ ความกระตือรือร้นในการเรียน รวมถึงจัดสิ่งต่างๆ ที่เป็นสิ่งรบกวน

จากงานวิจัยของคูนิโน แสดงให้เห็นว่าการจัดการชั้นเรียนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลการเรียนและพฤติกรรมของผู้เรียนโดยตรง ดังนั้นแล้วหากครูสามารถดำเนินการให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึกที่ดีต่อตัวครูเองและบรรยากาศในชั้นเรียนแล้วผู้เรียนก็สามารถพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ

การปกครองชั้นเรียนมีส่วนส่งเสริมในการสร้างบรรยากาศทางจิตวิทยา กล่าวคือ ถ้าครูปกครองชั้นเรียนด้วยความยุติธรรม ยึดหลักประชาธิปไตย ใช้ระเบียบ กฎเกณฑ์ที่ทุกคนยอมรับ นักเรียนจะอยู่ในห้องเรียนอย่างมีความสุข เกิดความรู้สึกอบอุ่นสบายใจ ในทางตรงกันข้ามถ้าครูไม่มีความยุติธรรม เลือกที่รักมักที่ชัง ปกครองชั้นเรียนแบบเผด็จการ นักเรียนจะเกิดความรู้สึกไม่ศรัทธาครูไม่เห็นคุณค่าของกฎระเบียบ ส่งผลให้นักเรียนไม่สนใจเรียนไม่ยอมมาโรงเรียนในที่สุด ในการปกครองชั้นเรียนครูควรยึดหลักต่อไปนี้

1. หลักประชาธิปไตย ครูควรให้ความสำคัญกับนักเรียนเท่าเทียมกัน ให้ความเสมอภาคให้อิสระ ให้โอกาสกับทุกคนในการแสดงความคิดเห็น ครูต้องใจกว้างและควรฝึกให้นักเรียนปฏิบัติตามลัทธิหน้าที่ให้รู้จักการอยู่ร่วมกันอย่างประชาธิปไตย

2. หลักความยุติธรรม ครูควรปกครองชั้นเรียนโดยใช้หลักความยุติธรรมแก่นักเรียนทุกคนโดยทั่วถึง นักเรียนจะเคารพศรัทธาครูและยินดีปฏิบัติตามกฎระเบียบของครู ยินดีปฏิบัติตามคำสั่งสอนของครูตลอดจนไม่สร้างปัญหาในชั้นเรียน

3. หลักพรหมวิหาร 4 อันได้แก่ เมตตา กรุณา มุทิตา อุเบกขา เมตตา หมายถึงความรักและเอ็นดู ความปรารถนาที่จะให้ผู้อื่นเป็นสุข กรุณา หมายถึง

ถึงความสงสารที่จะช่วยให้ผู้อื่นพ้นทุกข์ มุทิตา หมายถึงความยินดีด้วยเมื่อผู้อื่นได้ลาภยศ สุข เศรษฐี และอุเบกขา หมายถึงความเที่ยงธรรม การวางตัวเป็นกลาง การวางใจเฉย หากครูยึดหลักพรหมวิหาร 4 ในการปกครองชั้นเรียนนอกจากจะทำให้นักเรียนมีความเคารพศรัทธาครูและมีความสุขในการเรียนแล้ว ยังเป็นการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมให้แก่นักเรียนอีกทางหนึ่งด้วย

4. หลักความใกล้ชิดการที่ครูแสดงความเอาใจใส่ความสนใจ ให้ความใกล้ชิดกับนักเรียนเป็นวิธีการหนึ่งในการสร้างบรรยากาศในการเรียนรู้วิธีการแสดงความสนใจนักเรียนทำได้หลายวิธี จิตราวุธสุวานิช (2531:135) ได้เสนอแนะไว้ดังนี้

1. ครูจะต้องรู้จักนักเรียนในชั้นเรียนทุกคน รู้จักชื่อจริง ชื่อเล่น ความสนใจของแต่ละคนเป็นต้นว่า มีพี่น้องกี่คน จุดเด่น จุดด้อยของนักเรียนแต่ละคน

2. ครูจะต้องแสดงความสนใจต่อสารทุกข์สุกดิบของนักเรียนแต่ละคน เช่น หมั่นถามความเป็นไปของพี่น้องหรือสิ่งที่นักเรียนกำลังทำอยู่

3. ครูจะมอบเวลาของตนเองเพื่อเด็กเวลาที่นอกเหนือจากการสอน ซึ่งเป็นเวลาที่นักเรียนอาจต้องการความสนใจ หรือความช่วยเหลือ ครูต้องพร้อมให้ความช่วยเหลือตลอดเวลา

4. ครูจะต้องใกล้ชิด สัมผัสร่างกายและจิตใจ คำสั่งสอนและการกระทำของครูจะต้องสอดคล้องกันเป็นต้นว่า ถ้าครูอบรมสั่งสอนให้นักเรียนตรงต่อเวลา ครูต้องประพฤติตนให้ตรงต่อเวลาเช่นกัน การสัมผัสก็เป็นสิ่งที่จำเป็นการจับต้องและสัมผัสตัวบ้างจะเป็นสื่อให้นักเรียนรู้ถึงความใกล้ชิดสนิทสนมที่ครูมีให้

4. ปฏิสัมพันธ์ในห้องเรียน

ปฏิสัมพันธ์ หมายถึง ความสัมพันธ์ทางสังคมระหว่างบุคคล 2 คน หรือ 2 ฝ่าย โดยต่างฝ่ายต่างมีอิทธิพลต่อกัน ปฏิสัมพันธ์ในห้องเรียนมี 3 ลักษณะ ได้แก่

1. ปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียน
ถ้าปฏิสัมพันธ์ของครูและนักเรียนเป็นไปด้วยดี เช่น ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงความคิดเห็น ชักถามให้นักเรียนมีอิสระในกาทำกิจกรรม บรรยากาศในการเรียนรู้จะเกิดขึ้น

2. ปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับนักเรียน
บรรยากาศในห้องเรียนจะเต็มไปด้วยความอบอุ่น เป็นบรรยากาศแห่งการเรียนรู้เพราะนักเรียนจะมีความสามัคคีช่วยเหลือซึ่งกันและกัน การที่นักเรียนจะมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกันนั้น ขึ้นอยู่กับครูเป็นสำคัญ กล่าวคือถ้าครูเป็นตัวอย่างที่ดีต่อนักเรียนปกครองนักเรียนได้ทั่วถึง ส่งเสริมอบรมและแก้ไขพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของนักเรียนได้ถูกต้อง นักเรียนจะซึมซับสิ่งที่ดีจนเกิดเป็นคุณลักษณะเฉพาะตนที่พึงประสงค์

3. ปฏิสัมพันธ์ทางวาจา หมายถึง การพูดจาร่วมกันในห้องเรียนระหว่างครูและนักเรียน อาจเป็นการบรรยาย การอภิปราย การถามคำถาม การมอบหมายงาน การพูดของนักเรียนเป็นต้น การสร้างปฏิสัมพันธ์ทางวาจานั้นควรใช้อิทธิพลทางอ้อม (Indirect Influence) ซึ่งหมายถึงพฤติกรรมทางวาจาที่กระตุ้นให้นักเรียนแสดงความคิดเห็น เช่น ครูชมเชย สนับสนุนให้กำลังใจครูยอมรับหรือนำความคิดเห็นของนักเรียนมาใช้ ครูถามเพื่อให้นักเรียนตอบ ฯลฯ โดยครูควรหลีกเลี่ยงการใช้อิทธิพลทางตรง (direct Influence) ซึ่งหมายถึงพฤติกรรมที่ครูแสดงฝ่ายเดียว เช่น ครูบรรยาย ครูสั่งการ ครูวิจารณ์ฝ่ายเดียว ฯลฯ

การจัดบรรยากาศการเรียนรู้ด้านจิตวิทยา มุ่งส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึกที่ดีต่อการเรียนการสอนและเกิดศรัทธาในครูผู้สอน ดังนั้น ครูผู้สอนจึงควรตระหนักถึงความสำคัญของการสร้างบรรยากาศทางจิตวิทยา โดยปรับบุคลิกภาพความเป็นครูให้เหมาะสมปรับพฤติกรรมการสอนให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดี มีเทคนิคในการปกครองชั้นเรียน และสร้างปฏิสัมพันธ์ที่ส่งเสริมการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน

5. การจัดบรรยากาศทางกายภาพ

เป็นการสร้างสภาพแวดล้อมด้านอาคารสถานที่ สื่อวัสดุอุปกรณ์และแหล่งความรู้ที่เกื้อกูลต่อการเรียนรู้และการปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ของผู้เรียน โดยเน้นความสะดวกสบาย สามารถเคลื่อนไหวได้อย่างอิสระมีเครื่องมือและแหล่งความรู้สอดคล้องกับกิจกรรมและความต้องการสำหรับการจัดบรรยากาศทางกายภาพที่ส่งเสริมการเรียนรู้สามารถดำเนินการได้ดังนี้

5.1 การจัดสถานที่และบริเวณในห้องเรียนที่อำนวยความสะดวกและตอบสนองการทำกิจกรรมต่างๆโดยมีการกำหนดพื้นที่ในการจัดเก็บอุปกรณ์ เครื่องเล่นที่เด็กต้องการใช้อย่างเป็นระบบสะดวกในการนำมาใช้การทำความสะดวกและการจัดเก็บจัดบริเวณการทำกิจกรรมที่สะดวกต่อการทำกิจกรรมเป็นกลุ่มมีบริเวณที่ว่างพอที่จะเคลื่อนไหวได้อย่างอิสระสามารถเตรียมย้ายไปสู่การทำกิจกรรมอื่นได้โดยไม่รบกวนทำกิจกรรมของผู้อื่นมีการจัดบริเวณสำหรับการจัดแสดงหรือเก็บผลงานที่เกิดจากการทำกิจกรรมของเด็ก

5.2 การจัดสื่อวัสดุอุปกรณ์ที่สอดคล้องกับกิจกรรมการมีปฏิสัมพันธ์กับสื่อวัสดุต่างๆทำให้เกิดความเข้าใจและแสดงผลการเรียนรู้ผ่านการแสดงออกและจากผลงานดังนั้นจะต้องจัดหาสื่ออุปกรณ์ที่สอดคล้องกับรูปแบบกิจกรรมที่ได้ออกแบบไว้การมีสื่อวัสดุอย่างหลากหลายพอเพียง สะดวกในการนำมาใช้ จะช่วยสนับสนุนให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามที่กำหนดวัตถุประสงค์ไว้

5.3 การจัดแหล่งความรู้ที่สอดคล้องกับกิจกรรมและความสนใจของผู้เรียนซึ่งแหล่งความรู้เหล่านี้ ได้แก่ วัสดุอุปกรณ์ต่างๆทั้งที่สอดคล้องกับหน่วยประสบการณ์ที่ผู้เรียนเลือกเรียนและแหล่งความรู้ที่จัดประจำไว้ เพื่อตอบสนองความสนใจที่หลากหลายการจัดแหล่งความรู้ควรคำนึงถึงลักษณะการเรียนรู้ของผู้เรียนและใช้ได้อย่างสะดวกขณะเดียวกัน

แหล่งความรู้ก็ต้องน่าสนใจเป็นเครื่องเร้ากระตุ้น
สนับสนุนและส่งเสริมให้ผู้เรียนอยากสืบเสาะ ค้นหา
และลงมือปฏิบัติ

การจัดบรรยากาศทางกายภาพจะส่งผลต่อการ
เรียนการสอน และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน
แบ่งออกเป็นสภาพแวดล้อมในห้องเรียนและสภาพ
แวดล้อมนอกห้องเรียนโดยมีการจัดสภาพแวดล้อม
ต่างๆ ภายในห้องเรียนให้เป็นระเบียบเรียบร้อยน่าดู
มีความสะอาด มีเครื่องใช้และสิ่งอำนวยความสะดวก
ต่างๆ ที่จะส่งเสริมให้การเรียนรู้ของนักเรียนสะดวกขึ้น
เช่น ห้องเรียนมีขนาดเหมาะสม แสงเข้าถูกทาง และมี
แสงสว่างเพียงพอ กระดานดำมีขนาดเหมาะสม โต๊ะ
เก้าอี้มีขนาดเหมาะสมกับวัยนักเรียน เป็นต้น

สภาพแวดล้อมภายในห้องเรียน ประกอบ
ด้วยห้องเรียน สื่อและอุปกรณ์การเรียนต่างๆ แสงสว่าง
สี เสียง อุณหภูมิ เป็นต้น

1. ห้องเรียน สื่อและอุปกรณ์การเรียน
ได้แก่ ห้อง พื้นห้อง ผนัง ประตู หน้าต่าง ขนาด
และพื้นที่ว่างภายในห้องเรียน โต๊ะเก้าอี้ กระดานดำ
สื่อการเรียน อุปกรณ์ตกแต่งห้องเรียน เช่น แจกันดอกไม้
ภาพวาด เป็นต้น

2. แสงสว่าง ได้แก่ แสงธรรมชาติจาก
ดวงอาทิตย์ และแสงประดิษฐ์ ซึ่งเป็นแสงจากหลอด
ไฟประดิษฐ์

3. เสียง ได้แก่ เสียงบรรยายของผู้สอน
เสียงการสนทนาระหว่างผู้สอนและผู้เรียนหรือผู้เรียน
กับผู้เรียน เสียงจากเครื่องขยายเสียงเหล่านี้จะต้องมี
ระดับความดังที่พอเหมาะ

4. อุณหภูมิ ได้แก่ ระดับความชื้นของ
อากาศ การถ่ายเทของอากาศ การระบายอากาศโดย
ธรรมชาติและการระบายอากาศจากอุปกรณ์อำนวยความสะดวก

สภาพแวดล้อมภายนอกห้องเรียน เช่น
แหล่งความรู้ต่างๆ เช่น ห้องปฏิบัติการห้องทดลอง
โรงฝึกงาน ห้องสมุด ศูนย์วัฒนธรรมต่างๆ ซึ่งสิ่งเหล่านี้

จะมีความสัมพันธ์เกี่ยวเนื่องกับการเรียน และการ
ศึกษาค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมนอกเหนือจากใน
ห้องเรียน

การจัดบรรยากาศทางด้านกายภาพเป็นการ
จัดวัสดุอุปกรณ์สิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ที่เกี่ยวกับ
การเรียนการสอนรวมตลอดไปถึงสิ่งต่างๆ ที่เสริมความ
รู้ เช่น ป้ายนิเทศ มุมวิชาการ ชั้นวางหนังสือ โต๊ะวางสื่อ
การสอน ฯลฯ ให้เป็นระเบียบเรียบร้อยทำให้เกิดความ
สบายตาสบายใจแก่ผู้พบเห็น

6. บรรยากาศทางสังคม

บรรยากาศทางสังคม เป็นบรรยากาศที่
เกิดจากการปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลที่อยู่ร่วมกันการ
อยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขจะทำให้ผู้เรียนรู้สึกรักที่จะ
เรียนรู้และเกิดการเรียนรู้ได้โดยง่ายการเรียนรู้ดังกล่าว
ได้แก่ การเรียนรู้ด้านความรู้ และการเรียนรู้ทางสังคม
ทั้งนี้เนื่องจากเป้าหมายสำคัญของการจัดการศึกษา
คือการให้ผู้เรียนมีความรู้และสามารถนำความรู้
ไปใช้ในการอยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างราบรื่นมีความ
สุขสำหรับการจัดบรรยากาศทางสังคมที่สนับสนุนการ
เรียนรู้สามารถดำเนินการได้ดังนี้

6.1 การสร้างบรรยากาศประชาธิปไตย
ให้ผู้เรียนรู้สึกเท่าเทียมกันโดยครูต้องกำหนด
ให้มีอิทธิพลในห้องให้น้อยที่สุดสร้างระบบการอยู่
ร่วมกันแบบประชาธิปไตย ให้ได้ทำกิจกรรมร่วมกันมีการ
สร้างความสัมพันธ์เชิงบวกระหว่างครูกับผู้เรียนด้วย
กันฝึกการเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม

6.2 การสร้างบรรยากาศแห่งความร่วมมือ
มีส่วนร่วมโดยจัดกิจกรรมให้เกิดการปฏิสัมพันธ์กับกลุ่ม
สนับสนุนให้ผู้เรียนได้เล่นทำงานและเรียนรู้จากกลุ่ม
เพื่อน ครูคอยปรับปรุงการใช้ภาษา มารยาทและพัฒนา
พฤติกรรมที่พึงประสงค์เพื่อให้ผู้เรียนสามารถทำงาน
กับกลุ่มเพื่อนได้อย่างดีเป็นที่ยอมรับของกลุ่มมีการ
จัดกิจกรรมเพื่อให้ผู้เรียนได้ทำสิ่งต่างๆ ในบรรยากาศ
ร่วมมือร่วมใจกันซึ่งแม้จะมีการแข่งขันกันบ้าง แต่ควร

เป็นการแข่งขันกันอย่างเป็นมิตรได้มีโอกาสได้รับผล
แห่งการทำงานร่วมกันการปฏิสัมพันธ์กับกลุ่มจะทำให้
เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกันทั้งด้านความ
คิดและการกระทำอันส่งผลต่อการเรียนรู้ทักษะทาง
สังคมซึ่งจะเกิดประโยชน์ต่อผู้เรียนที่จะนำไปใช้ในการ
อยู่ร่วมกับผู้อื่นต่อไป

6.3.3 สร้างบรรยากาศแห่งการมี
สัมพันธภาพที่ดีระหว่างกันทั้งครูกับผู้เรียน ในหมู่
ผู้เรียนด้วยกันและกับบุคคลอื่นๆ การมีมนุษยสัมพันธ์
ที่ดีเริ่มด้วยการสื่อสารที่ดี ซึ่งการสื่อสารระหว่างกัน
นั้นสามารถทำได้ทั้งการใช้วาจาภาษาท่าทางและการ
ปฏิบัติต่อกันครูมีหน้าที่ในการกระตุ้นให้ผู้เรียนปฏิบัติ
ต่อกันด้วยดีไม่มีภาระทะเลาะเบาะแว้งครูมีหน้าที่ในการ
ลดความขัดแย้งที่เกิดขึ้นและจะต้องเป็นแบบฉบับของ
การมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างตนเองกับผู้อื่น

6.4 สร้างบรรยากาศที่ไม่กดดัน โดยลด
กิจกรรมที่ต้องมีการแข่งขัน เพื่อให้เกิดผลแพ้ชนะหรือ
การเป็นที่หนึ่งเหนือผู้อื่นให้ทุกคนมีโอกาสได้แสดงออก
เท่าเทียมกันและได้รับการยกย่องเหมือนกันสำหรับการ
ประเมินผลการเรียนรู้ควรประเมินผลที่แสดงถึง
พัฒนาการแห่งความเป็นคนเก่งคนดี และมีความสุข
ให้ผู้เรียนได้รู้ผลของการกระทำของตนเอง และมีการ
พัฒนานตนเองโดยไม่ต้องแข่งขันกับผู้อื่น

จะเห็นได้ว่าบทบาทของครูในการจัดการ
เพื่อให้เกิดบรรยากาศที่ส่งเสริมการเรียนรู้นั้นถือได้ว่า
มีความสำคัญต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนเช่นเดียวกับการ
จัดประสบการณ์ด้านสาระการเรียนรู้ทั้งนี้เพราะ
การสร้างบรรยากาศที่ดีไม่ใช่มีความหมายแต่เพียง
ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้
เท่านั้นแต่ยังส่งผลต่อการสร้างความรู้สึที่ดีต่อตนเอง
ต่อผู้อื่น และต่อการเรียนทำให้เกิดลักษณะของการ
เป็นผู้ที่รักการเรียนรู้และมีความต้องการที่จะรู้ในสิ่ง
ต่างๆ ต่อไป

บทบาทของครูผู้สอนในการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้

จินตนา ณ สงขลา (2555) ได้กล่าวถึงสิ่งที่ครู
ผู้สอนต้องปฏิบัติเพื่อให้เกิดบรรยากาศที่ส่งผลดีต่อการ
เรียนรู้ของผู้เรียนดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. การยอมรับผู้เรียนในฐานะบุคคล การที่
ผู้สอนตระหนักว่าผู้เรียนแต่ละคนมีลักษณะเฉพาะตน
การยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคลนั้นยังไม่เพียงพอ
จะต้องแสดงออกทางด้านการปฏิบัติที่มีความรับ
ผิดชอบต่อการกระทำ ซึ่งแสดงให้เห็นการยอมรับนั้น
ด้วย บรรยากาศแห่งความไว้วางใจ คือ การให้ความ
อบอุ่นและความจริงใจระหว่างครูและศิษย์ เน้นให้
ผู้เรียนแต่ละคนพยายามค้นคว้าความจริงได้ด้วย
ตนเอง การค้นพบลักษณะเฉพาะของตนเองในวิถีทาง
ที่ควรเป็น ถ้าบรรยากาศในห้องเรียนที่มีแต่การแข่งขัน
ความก้าวร้าว ความกดดัน เมื่อคิด การเอาัดเอาเปรียบ
สิ่งเหล่านี้จะเป็นประสบการณ์ทางลบที่จะไม่ส่งเสริม
ให้ผู้เรียนได้พัฒนาไปในทิศทางที่พึงประสงค์ ไม่พัฒนา
ความรู้ความสามารถ การรู้จักแก้ปัญหา การเลือก การ
ตัดสินใจ ความรับผิดชอบในการกระทำของตนเอง รวมทั้ง
การไม่รู้จักการเรียนรู้ด้วยตนเองและการช่วยตัวเอง
ดังนั้นแล้วครูผู้สอนจะต้องแสดงพฤติกรรมที่มีความ
อบอุ่นเป็นตัวแทนของกลุ่มเพื่อนและสังคม พฤติกรรม
ของครูจัดเป็นสิ่งแวดล้อมที่จะสร้างประสบการณ์ให้
ผู้เรียนได้ตระหนักและรับรู้ว่าเขาได้รับการยอมรับที่
เต็มไปด้วยความรักใคร่ชอบพอ เสริมสร้างการตอบ
สนองความต้องการที่จะนำไปสู่การพัฒนาลักษณะ
เฉพาะของแต่ละบุคคลซึ่งเป็นสิ่งที่สำคัญและมีคุณค่า
จากสิ่งที่กล่าวมาข้างต้นครูผู้สอนจึงต้องมีความ
อดทนใจกว้างรับฟังความคิดเห็นพร้อมที่จะช่วยเหลือ
สนับสนุนผู้เรียนอยู่เสมอ

2. การสื่อสารแบบเปิด เพื่อให้ผู้เรียนได้มี
โอกาสเรียนรู้ในการที่จะคิด วิเคราะห์เลือกสรรที่จะ
พัฒนาสิ่งต่างๆ ด้วยตนเอง การสนับสนุนและพัฒนา

ตัวผู้เรียนที่จะเป็นตัวเอชนั้น สิ่งจำเป็นพื้นฐานประการแรกคือ การสื่อสารแบบเปิดที่อยู่ในบรรยากาศของการยอมรับเกี่ยวกับลักษณะเฉพาะของแต่ละบุคคล อารมณ์ ความรู้สึก ค่านิยม พฤติกรรมและแนวคิดของแต่ละบุคคลที่มีภูมิหลังแตกต่างกัน รวมทั้งการฟังอย่างมีประสิทธิภาพ บรรยากาศในชั้นเรียนที่ตอบสนองประสบการณ์เช่นนี้จะเกิดขึ้นได้จากเนื้อหาสาระ กระบวนการเรียนรู้และกิจกรรมการเรียนการสอนที่ส่งผลให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึกว่าตนเองมีคุณค่า สามารถพัฒนาตนเองได้ ช่วยเหลือตนเองได้ และพร้อมที่จะช่วยเหลือผู้อื่น ปัจจุบันการจัดการเรียนการสอนครูผู้สอนส่วนใหญ่จะมุ่งเน้นถึงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหรือสาระความรู้มากกว่าด้านความรู้สึก ค่านิยมที่ควรปลูกฝังและพัฒนาให้ผู้เรียน บรรยากาศในการเรียนเช่นนั้นอาจจะทำให้ผู้เรียนเบื่อหน่าย มีความกดดัน ไม่สนุกกับบทเรียนและส่งผลให้ไม่ชอบวิชาที่เรียนนั้นได้ในที่สุด

3. การตระหนักถึงสิ่งต่อไปนี้อยู่เสมอ ในการจัดกระบวนการเรียนการสอน สิ่งที่ต้องตระหนักถึง ได้แก่

3.1 การร่วมมือและการแข่งขันของผู้เรียนภายในชั้นเรียน ประกอบด้วย

3.1.1 บรรยากาศที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนร่วมมือกันแก้ปัญหา

3.1.2 การให้แรงเสริมหรือรางวัล

3.1.3 บรรยากาศที่ผู้เรียนต่างร่วมมือกัน จะมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกันมากกว่าในบรรยากาศที่มีการแข่งขันกัน ผู้เรียนที่เรียนอ่อนปานกลาง จะได้ประโยชน์มากที่สุดจากการร่วมมือกับผู้เรียนอื่นๆ ส่วนผู้เรียนที่เรียนดีจะมีบทบาทในการช่วยเหลือผู้อื่น

3.2 ลักษณะพฤติกรรมและบุคลิกภาพของครูผู้สอนจะมีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน

3.3 มีความร่วมมือระหว่างครูผู้สอนกับผู้เรียนโดยคำนึงถึงวัตถุประสงค์การเรียนเป็นหลักสำคัญ

3.4 ความรู้สึกและเจตคติของผู้เรียนที่มีต่อกลุ่มเพื่อนครูผู้สอนและโรงเรียนของผู้เรียน

ครูผู้สอนเป็นบุคคลที่มีบทบาทในการสร้างบรรยากาศของการเรียนรู้ ซึ่งมีอิทธิพลและส่งผลต่อการเรียนของผู้เรียนทั้งทางด้านความรู้ ความสามารถ คุณลักษณะและค่านิยม เป็นการช่วยพัฒนาผู้เรียนให้มีทัศนคติอันกว้างไกลบรรยากาศในชั้นเรียนจะเป็นสิ่งที่ช่วยส่งเสริมสนับสนุนกระบวนการเรียนรู้ให้เป็นไปอย่างราบรื่นและมีประสิทธิภาพ ไม่ว่าจะเป็นบรรยากาศทางจิตวิทยา ซึ่งผู้สอนเป็นผู้มีส่วนกำหนดให้มีขึ้น หรือบรรยากาศทางกายภาพและทางสังคม ก็เป็นสิ่งจำเป็นที่ครูจะต้องคำนึงถึงด้วย เพราะจะสนับสนุนซึ่งกันและกันต่อกระบวนการเรียน

สรุป

การเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผลนั้นเกิดจากการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ ได้คิดลงมือทำกิจกรรมอย่างกระตือรือร้น ตื่นตัว ตื่นใจ หรือมีใจจดจ่อผูกพันกับสิ่งที่ทำด้วยตนเอง มิใช่เพียงทำให้เสร็จภารกิจเท่านั้น ฉะนั้นผู้เรียนต้องได้รับสิ่งกระตุ้นที่ก่อให้เกิดพฤติกรรมให้เกิดการเรียนรู้ ไม่เรียน ซึ่งส่วนหนึ่งมาจากการดูแลสนับสนุนและการอำนวยความสะดวกของครูในการจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้สร้างความรู้ผ่านกระบวนการปฏิสัมพันธ์กับเพื่อน กับครูและสิ่งแวดล้อม ดังนั้นการบริหารจัดการชั้นเรียนโดยจัดบรรยากาศที่เหมาะสมทั้งการสร้างบรรยากาศที่อบอุ่น การจัดชั้นเรียนที่ส่งเสริมลักษณะทางกายภาพและจิตวิทยาการเรียนรู้ ตลอดจนการกำหนดบทบาทหน้าที่ของครูแลพนักงานเรียนในห้องเรียนอย่างชัดเจนจะส่งผลต่อประสิทธิภาพการเรียนรู้ เพราะเป็นการเรียนท่ามกลางบรรยากาศที่มีความสุข ผู้เรียนเกิดความรู้สึกผ่อนคลาย ไม่กดดัน ทำให้เกิดการเรียนรู้ง่ายและรวดเร็ว เป็นความรู้ที่คงทน ครูจึงต้องเป็นผู้วางแผนการเรียนรู้ มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความหมาย ความสำคัญ

ประเภทของบรรยากาศ หลักการจัดบรรยากาศในชั้นเรียน การปกครองชั้นเรียน ตลอดจนการกำหนดวินัยในการอยู่ร่วมกัน และการเสริมแรงผู้เรียนเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะตามที่หลักการสูตรกำหนด

เอกสารอ้างอิง

- จินตนา ณ สงขลา. (2555). **ครูกับการสร้างบรรยากาศในชั้นเรียน**. เข้าถึงเมื่อ 21 เมษายน. เข้าถึงได้จาก www.pnru.ac.th/fac/tedu/.../1cfb7ffd49dfc.
- วัฒนา ปุณณฤทธิ์. (2555). **บทบาทครูในการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้**. มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร เข้าถึงเมื่อ 21 เมษายน. เข้าถึงได้จาก <http://www.poonyarit.com/article/>
- วิจารณ์ พานิช. (2555). "วินัยไม่ใช่สิ่งน่ารังเกียจ" ใน **วิธีการสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ในศตวรรษที่ 21**.
- มูลนิธิสดศรี-สฤษดิ์วงศ์: กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์บริษัท ตาตาพับลิเคชั่น จำกัด.
- สุรางค์ โค้วตระกูล. (2548). **จิตวิทยาการศึกษา**. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- อุมาพร ตรังคสมบัติ. (2542). **สร้างวินัยให้ลูกคุณ**. กรุงเทพฯ : ชันด์.
- Ackeman, F., Moore, J. (2001). **A Theory of Argument Structure**. Stanford, Calif.: CSLI Publications.
- Brophy, J. (1996). **Teaching Problem Students**. New York : The Gilford.
- Colville- Hall, S. (2004). **Responsible Classroom Management: Building a Democratic Learning Community**. Retrieved January 22, 2010, From <http://www3.uakron.edu/education/safeschools/CLASS/class.html>
- Eby, J.W. (1998). **Reflective planning, teaching and evaluation K-12**. 2nd ed. New Jersey:Prentice Hall.
- Freiberg, H. J. (1999). **Beyond behaviorism: Changing the classroom paradigm**. Boston: Allyn and Bacon.
- Kauchak, D.P and P.D. EGGEN. (1998). **Learning and Teaching : Research-Based Method**. 3rd ed. New York : Allyn&Bacon.